

T
TEMPORALS
T

UN
ÀLBUM
FAMILIAR
DE CURES

T

TATIANA DONOSO

T

T CC LA FARINERA
DEL CLOT
12/01 - 25/02

Vuit hores de feina, vuit hores de lleure, vuit hores de descans és la divisió del temps que es va aconseguir en plena revolució industrial després d'una reivindicació històrica de la classe treballadora. També la remuneració dinerària justa o el descans setmanal pagat, entre altres avenços que s'han anat implementant a *posteriori*. Tanmateix, hi ha una quantitat ingent de treballadors que històricament no han tingut cap d'aquests beneficis: jornades interminables amb escassíssimes hores de lleure, descans setmanal nul i, respecte al salari, res de res. Sí, parlem de les treballadores reproductives, més conegudes com a *mestresses de casa*.

T

T

“Un àlbum familiar de cures” és una investigació en la qual l'artista Tatiana Donoso parteix de la seva pròpia experiència de maternitat per reflexionar sobre com el treball domèstic no pagat és un dels motors del sistema capitalista, malgrat que no participa de l'intercanvi econòmic mínim que el sistema ofereix per la força de treball. Cuinar, netejar, comprar, criar la prole, assistir a les reunions escolars, per citar-ne algunes de les més òbvies, són tasques imprescindibles perquè funcioni la maquinària del capitalisme i que formen part del treball que des de l'edat moderna han fet de manera intensiva les dones, ja que aquesta era fins fa pocs anys la seva única ocupació legítima.

T

T

A mitjan anys setanta del segle passat, la historiadora i activista Silvia Federici, juntament amb altres pensadores del feminisme de la segona onada, ja va començar a plantejar que el treball domèstic, exercit “per amor”, representava una submissió de les dones, en fer-les creure que les cures formen part intrínseca del caràcter femení. I proposava que aquest treball exercit gratuïtament havia de rebre un salari, ja que era una ocupació que havia de formar part del contracte social i generava beneficis per al sistema.

T

Tatiana Donoso parteix d'aquesta base teòrica per revisar de manera crítica la visió clàssica de la maternitat com a institució dissenyada per controlar i sotmetre el cos de les dones a través de vincles afectius. Amb la seva obra atorga visualitat al treball reproductiu, invisibilitzat i no retribuït, com el veritable sosteniment de la família i del

T

sistema econòmic capitalista. El treball de cuidar el nucli familiar i el manteniment de les seves condicions materials de vida es plasma en imatges probatòries que es tracta d'un servei, satisfà una necessitat, necessita hores, mobilitza mitjans de producció, implica el cos i requereix unes habilitats apreses.

T

T

La proposta expositiva s'articula a través d'una sèrie d'imatges, en un estil asèptic com de fotografia de registre, gairebé policial, d'aquest treball de cures: estendre i planxar la roba, banyar les criatures, anar a comprar... Les imatges busquen la màxima objectivitat per poder quantificar i classificar el treball domèstic de la manera més professional – gairebé corporativa– possible. Com quan el departament de recursos humans d'una empresa elabora la definició d'un lloc de treball i estableix les tasques, les competències i les responsabilitats que implica aquesta posició laboral. Aquesta definició es reflecteix en tickets de la compra que, recopilats, formen una publicació per portar a casa.

T

CRÈDITS

Impressions
fotogràfiques:
Laboratorios EGM

Disseny gràfic:
Lara Martínez

AGRAÏMENTS DE L'ARTISTA

Gràcies a Lucía, Candela, Miguel per cuidar i sostenir, a les companyes de Mitja Subversiva per les rialles i la tendresa. També vull donar les gràcies a totes les persones que al llarg d'aquest temps i aquest camí han estat a prop, elles saben qui són. Gràcies.

ACTIVITATS

Centre Cultural
La Farinera del Clot:

Fanzín de cures amb l'alumnat de 4t d'ESO de l'Institut Salvador Espriu.

Quedarà exposat a la sala, i s'afegirà a la itinerància, ja que la idea és fer un mapa col·laboratiu de les cures al territori.

L'artista juga amb la tradició de l'àlbum familiar per donar-li la volta i fugir dels estereotips. Seguint la línia d'artistes com Jo Spence o Wolfgang Tillmans, les instantànies que afegeix a aquest àlbum no són les habituals. Fuig deliberadament de moments èpics o especials, busca situacions anodines, la representació és neutra i està allunyada de l'emotivitat que acostumen a tenir les fotos familiars. Aquesta asèpsia estableix una frontera entre l'afecte familiar i el treball de cura, fent que es desvinculi la relació "natural" entre l'un i l'altre, la qual cosa en subratlla la condició laboral. A més, el fet que la treballadora no aparegui a la foto, unit a altres elements expositius, fa més evident la invisibilització de les cures i la poca valoració social que se'ls atorga. D'altra banda, la presència de brodats en diàleg amb les imatges és una manera d'alentir el treball artístic, com a ritual d'autocura, en contraposició al ritme frenètic que ens demana el sistema actual.

Aquesta invisibilització continua sent present ara que les dones comparteixen l'esfera pública i els homes l'esfera domèstica. El treball productiu no fa desaparèixer la necessitat d'aquestes tasques de cures, cada vegada més externalitzades en condicions de precarietat, ja que continuen sent imprescindibles perquè totes les altres coses funcionin.

Representar el treball reproductiu en imatges suposa quantificar-lo. Integrar-lo en l'àlbum familiar li atorga un estatus. Exposar-lo és materialitzar les condicions de realització de les tasques que sostenen la vida quotidiana (que potser n'hi ha una altra?).

Plantejar aquest tipus de projectes suposa rebel·lar-se contra la invisibilitat de les cures i empènyer per posar-les en disputa, treure-les de l'àmbit privat perquè molestin... I el primer és posar-les en una sala d'exposicions, com a pas cap a allò públic, copat per l'individualisme, el benefici econòmic i la ficció de l'autosuficiència del treballador productiu.

Pilar Cruz